

Kasvun ja oppimisen lautakunta 11.12.2024

Vastaus valtuustokysymykseen TUVA-koulutuksesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Turpeinen Jaakko
Stolt-Haglund Ida
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Vanessa Kurrin ja 26 muun kaupunginvaltuutetun 10.10.2024 jättämään valtuustokysymykseen TUVA-koulutuksesta.

Käsittely

Päätös

Selostus

Vanessa Kurri ja 26 muuta valtuutettua jättivät 10.10.2024 valtuustokysymyksen, jossa pyydetään vastauksia seuraaviin kysymyksiin TUVA-koulutuksesta:

1. Miten Espoossa on onnistuttu tavoitteessa, että TUVA-koulutukseen osallistuvat opiskelijat suorittavat joko ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon?
2. Miten TUVA-koulutuksessa pystytään huomioimaan kaikkien eri ryhmien tarpeet ja toteutuvatko tavoitteet tosiasiallisesti? (kuten esim. arvosanojen korottajat)
3. Miten hakeutuminen, yksilölliset suunnitelmat, ohjaus, erityinen tuki ja yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito toteutuvat TUVA-koulutuksessa Espoossa?
4. Onko Espoo tavoittanut kaikki oppivelvolliset, jotka eivät itsenäisesti ole hakeutuneet perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen tai ei saa opiskelupaikkaa?

Taustaa

TUVA-koulutus on suunnattu sekä oppivelvollisille että aikuisille, jotka tarvitsevat valmiuksia ja/tai ohjauksellista tukea siirtyäkseen lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen.

TUVA-koulutuksen yleisenä tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla opiskelija voi hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen ja suoriutua näistä opinnoista.

Opiskeluvalmiuksilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi opiskelu/tutkintokielen osaamista, soveltuvia opiskelutaitoja sekä elämänhallinnan taitoja. Lisäksi TUVA-koulutuksen aikana voi korottaa perusopetuksen arvosanoja, jos se on tarpeen halutun koulutuspaikan saamiseksi. Tämän lisäksi opiskelija voi suorittaa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opintoja.

Espoossa Omnia on järjestänyt 1.8.2022 alkaen TUVA-koulutusta suomenkielisen perusopetuksen päättäneille hakijoille. Ammattioppilaitos Prakticum järjestää TUVA-koulutusta ruotsinkielisen perusopetuksen päättäneille. Lisäksi Espoossa toimii ammattiopisto Live, joka järjestää TUVA-koulutusta vaativan erityisen tuen opiskelijoille.

Vastaukset kysymyksiin

1. Miten Espoossa on onnistuttu tavoitteessa, että TUVA-koulutukseen osallistuvat opiskelijat suorittavat joko ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon?

Ensimmäiset TUVA-koulutuksen käyneet opiskelijat ovat käyneet vain 1,5 vuotta lukiota tai ammatillista koulutusta. On siis liian aikaista sanoa, onko tavoite saavutettu.

TUVA-koulutuksen suorittaneiden sijoittumisesta toisen asteen koulutukseen ei ole kattavaa tietoa, mutta esimerkiksi Omniassa on seurattu 50:n vuonna 2024 TUVA-koulutuksen suorittaneen sijoittumista, ja tämän mukaan 34 on sijoittunut lukiokoulutukseen.

2. Miten TUVA-koulutuksessa pystytään huomioimaan kaikkien eri ryhmien tarpeet ja toteutuvatko tavoitteet tosiasiallisesti? (kuten esim. arvosanojen korottajat)

Lain tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta mukaan ”Koulutus tulee järjestää siten, että opiskelija voi hakeutua tutkintotavoitteiseen koulutukseen kesken valmentavan koulutuksen, jos hän on saavuttanut riittävät valmiudet tutkintotavoitteiseen koulutukseen siirtymiseksi” (1215/2020, 13 §).

Omnian Tuvassa opiskelija voi suorittaa ammatillisen koulutuksen opintoja sekä aikuislukiossa lukio-opintoja yksiköllisen suunnitelman mukaisesti. TUVA-opiskelijoita siirtyä ammatilliseen tutkintokoulutukseen jatkuvan haun kautta joustavasti kesken valmentavan koulutuksen, mutta lukiokoulutukseen ei vastaavaa toimintamallia ole rakentunut osin lainsäädännöllisten esteiden ja osin pääkaupunkiseudun lukioiden vetoimaisuuden vuoksi.

Tuvaan haetaan yhteishaussa ja jatkuvassa haussa. Suurin osa opiskelijoista aloittaa opinnot elokuussa, mutta jatkuvasta hausta valitaan uusia opiskelijoita joka kuukausi. Omnia tekee tiivistä yhteistyötä oppivelvollisuuden toimeenpanosta vastaavien asiantuntijoiden kanssa mahdollisten Tuva-koulutukseen osoitettavien oppivelvollisten suhteen sekä Espoon kaupungin että Kirkkonummen kunnan kanssa.

Omnian TUVA-koulutuksessa opiskelija voi suorittaa kaikkia koulutuksen osia (perustaitojen vahvistaminen, ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, arjen taidot ja yhteiskunnallinen osallisuus, työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen). Tämä antaakin opiskelijalle mahdollisuuden suorittaa joustavasti erilaisia opintoja.

Omnian TUVA-koulutus toteutuu kahtena polkuna, jotka ovat korotus- ja lukiopolku sekä ammatti- ja työelämäpolku. Omnian TUVA tekee yhteistyötä aikuisten perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja aikuislukion kanssa ja näin jokaiselle opiskelijalle saadaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Jokaisen opiskelijan kanssa käydään opintojen alussa henkilökohtainen ohjauskeskustelu, jonka aikana varmennetaan hänen oikea opiskelupolkunsa. Kaikki oppivelvolliset opiskelijat ovat päässeet valitulle koulutuspolulle. Kaikki yli 18-vuotiaat hakijat eivät ole saaneet TUVA-paikkaa.

Practicumissa arvosanojen korottajat ovat olleet enemmistönä, ja heillä on ollut mahdollisuus korottaa kaikkia peruskouluaineita. Se, onnistuuko opiskelija korottamaan arvosanojaan, riippuu opiskelijan omista ponnisteluista. Yleinen tavoite, että nuoret saavat opiskelupaikan ja aloittavat opintonsa TUVA-koulutuksen jälkeen, on toteutunut täysin.

Livein TUVA-koulutuksessa opiskelija voi suorittaa seuraavia koulutuksia osia: perustaitojen vahvistaminen, ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, arjen taidot ja yhteiskunnallinen osallisuus, työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen. Livein TUVA-koulutuksessa painottuu arkielämän valmiuksien ja opiskelunvalmiuksien opetus. Lukiokoulutus ei ole ollut TUVA-opiskelijoiden hakema jatkopolku, joten siksi arvosanojen korottamistakaan ei tapahdu kuin poikkeustapauksissa. TUVA-koulutukseen on haettu varsinaisessa haussa keväällä, ja haku on ollut mahdollista ympäri vuoden myös jatkuvassa haussa.

3. Miten hakeutuminen, yksilölliset suunnitelmat, ohjaus, erityinen tuki ja yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhuolto toteutuvat TUVA-koulutuksessa Espoossa?

Omnian TUVA-koulutuksessa on kaksi kokoaikaista opinto-ohjaajaa, kaksi ohjaajaa ja yksi kokoaikainen erityisopettaja sekä yksi osa-aikainen erityisopettaja. Opiskelijoiden haasteet elämönhallinnassa ja opiskelutaidoissa ovat kasvaneet ja oppimisvaikeudet lisääntyneet, joten ohjaus- ja tukihenkilöstöä tarvitaan entistä enemmän. Opiskeluhuollon palvelut eivät ole riittäviä. Henkilöt ovat osa-aikaisia ja he vaihtuvat usein. Konsultatiivinen opiskeluhuolto ei riitä, vaan Tuvaan tarvittaisiin pysyvää henkilöstöä, joka olisi aktiivisesti mukana opiskelijoiden arjessa.

Practicumissa yksilöllinen opiskelijahuolto palvelee TUVA-opiskelijoita suunnitelman mukaisesti. Practicumilla on erityisopettaja yhden päivän viikossa, ja opiskelijavalintaprosessi on hoidettu nopeasti.

Oppivelvolliset opiskelijat on otettu jatkuvasti ja nopeasti TUVA-koulutukseen Practicumissa. Opintojen tuki annetaan eri koulutusmuotoja (TUVA, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus ja aikuisten perusopetus) koskevan lainsäädännön mukaisesti ja se on toiminut yleisesti ottaen hyvin.

Pääkaupunkiseudulla on pula ruotsinkielisten vaativan erityisen tuen opiskelupaikoista sekä TUVA:ssa että ammatillisessa koulutuksessa. Vaativan erityisen tuen tarpeessa olevat opiskelijat ovat hakeutuneet TUVA:aan Praktikumisissa, joka ei voi tarjota vaativaa erityistä tukea, vaan ainoastaan erityistä tukea.

Opiskelijat, jotka ennen laajennettua oppivelvollisuutta putosivat koulutusjärjestelmän ulkopuolelle keskeytettyään toisen asteen opinnot, näkyvät nyt TUVA:ssa. Tässä ryhmässä on monia nuoria, jotka voivat psyykkisesti erittäin huonosti tai joilla on suuri sosiaalinen ahdistus. Nämä nuoret eivät kykene käymään koulua ja tarvitsevat kuntoutusta ja hoitoa, jota koulu tai opiskelijaterveydenhuolto ei voi tarjota.

Livein TUVA-koulutuksessa opiskelijat saavat vahvempaa tukea ja ohjausta kuin yleisammattioppilaitoksessa. Opiskeluhoitopalvelut ovat olleet riittävästi saatavilla. Opiskelijoiden joukossa korostuvat mielen hyvinvoinnin haasteet, joka näkyy mm. siinä, että lähiopetukseen osallistuminen voi olla vaikeaa.

4. Onko Espoo tavoittanut kaikki oppivelvolliset, jotka eivät itsenäisesti ole hakeutuneet perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen tai ei saa opiskelupaikkaa?

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan kaikki perusopetuksen suorittaneet ilman opiskelupaikkaa olevat oppivelvolliset tulee ilmoittaa asuinkunnalle Opetushallituksen Valpas-palvelun kautta.

Espoon kaupunki on kuluvana vuonna tavoittanut kaikki ilmoitetut oppivelvolliset. Kuitenkin jossain tapauksissa asiointi on tapahtunut esimerkiksi ainoastaan lastensuojelun välityksellä. Mikäli oppivelvollinen ei asiantuntija-arvioiden mukaan kykene siirtymään jatkokoulutukseen, ohjataan hänet oppivelvollisuuslain mukaisesti muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

Kaikki asuinkunnan alueella olevat oppivelvolliset eivät näy tai heitä ei ilmoiteta Valpas-palvelun kautta. Nämä nuoret voivat olla esimerkiksi äskettäin kuntaan muuttaneita, joista osalla ei välttämättä vielä ole kotikuntaa. Näiden nuorten tietoja etsitään Digi- ja väestötietoviraston kuntien poimintapalvelusta, jota kehitetään edelleen palvelemaan oppivelvollisuuden seurantaa.

Toisaalta tarkempien selvitysten perusteella on myös huomattu, että osa oppivelvollisista asuu järjestelmien mukaan Espoossa, vaikka heidän tosiasiallinen asuinpaikkansa on ulkomailla.

TUVA-koulutuksen kehittäminen

Lukuvuonna 2025–2026 Omnian TUVA-koulutus ja Espoon kaupungin päivälukiot pilotoivat mallia, jossa TUVA-koulutuksen opiskelijat pääsevät tutustumaan ja suorittamaan lukio-opintoja päivälukioihin. Mallin tavoitteena on luoda nuorille mahdollisimman totuudenmukainen käsitys lukio-opinnoista, antaa mahdollisuus suorittaa opintoja samoissa ryhmissä muiden opiskelijoiden kanssa sekä vahvistaa tuvan arvostusta.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys TUVA-koulutuksesta 10.10.2024

Tiedoksi